

Nõukogu järeldused, 21. mai 2014, kultuuripärandi kui jätkusuutliku Euroopa strateegilise ressursi kohta

(2014/C 183/08)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TUNNISTADES, ET:

1. aluslepingus on sätestatud, et liit tagab Euroopa kultuuripärandi kaitse ja arendamise;
2. kultuuripärand hõlmab minevikupärandit mistahes kujul ja aspektides, st materiaalsel, mittemateriaalsel ja digitaalsel (digitaalsena loodud või digiteeritud) pärandit, sealhulgas mälestisi, paiku, maastikke, oskusi, tavasid, teadmisi ja inimloomingu väljendusi, samuti kollektioone, mida säilitavad ja haldavad riiklikud ja eraõiguslikud asutused nagu muuseumid, raamatukogud ja arhiivid. Pärand on sündinud inimeste ja kohtade vahelistest suhetest läbi aja ja see areneb pidevalt. Need ressursid on kultuurilisest, keskkonna, sotsiaalsest ja majanduslikust aspektist ühiskonna jaoks suure väärtusega ja seega on nende jätkusuutlik haldamine 21. sajandi strateegiline valik;
3. kultuuripärand on Euroopa tugev külg ja Euroopa projekti oluline komponent;
4. kultuuripärandi kui taastumatu, ainulaadse, asendamatu ja mittevahetatava vara osas seistakse praegu silmitsi oluliste väljakutsetega, mis on seotud kultuuriliste, keskkonnavalaste, sotsiaalsete, majanduslike ja tehnoloogiliste muutustega, mis mõjutavad kõiki tänapäevase elu aspekte;

RÕHUTADES, ET:

5. kultuuripärandil on oluline roll sotsiaalse kapitali loomisel ja tugevdamisel, sest see suudab:
 - a) inspireerida ja soodustada kodanike osalemist avalikus elus;
 - b) tõsta üksikisikute ja nende kogukondade elukvaliteeti ning suurendada nende heaolu;
 - c) edendada mitmekesisust ja kultuuridevahelist dialoogi, aidates kaasa laiemasse kogukonda kuulumise tunde tugevdamisele, ning parandada mõistmist ja austust rahvaste vahel;
 - d) aidata vähendada sotsiaalset ebavõrdsust, hõlbustada sotsiaalset kaasamist, kultuurilist ja sotsiaalset osalemist ning edendada põlvkondadevahelist dialoogi ja sotsiaalset ühtekuuluvust;
 - e) pakkuda võimalusi oskuste, teadmiste, loovuse ja innovatsiooni arendamiseks;
 - f) olla tõhusaks õppevahendiks formaalse, mitteformaalse ja informaalsete hariduse ning elukestva õppe ja koolituse jaoks.
6. kultuuripärandil on oluline majanduslik mõju, sealhulgas kultuuri- ja loovsektorite lahutamatu osana, sest muu hulgas ta:
 - a) on kohaliku ja piirkondliku kaasava arengu võimas liikumapanev jõud ning loob märkimisväärse välismõju, eelkõige soodustades jätkusuutlikku kultuuriturismi;
 - b) toetab maa- ja linnapiirkondade jätkusuutlikku arengut ja taaselvamist, mille näideteks on mitmete Euroopa piirkondade ja linnade algatused;
 - c) loob erinevat liiki töökohti.
7. kultuuripärandil on tähtis roll strateegia „Euroopa 2020” „aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu” eesmärkide saavutamisel, kuna tal on sotsiaalne ja majanduslik mõju ning ta toetab keskkonnasäästlikkust;
8. kultuuripärand hõlmab lisaks kultuuripoliitikale mitmeid muid poliitikavaldkondi, näiteks neid, mis on seotud regionaalarengu, sotsiaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse, merenduse, keskkonna, turismi, hariduse, digitaalarengu tegevuskava, teadusuuringute ja innovatsiooniga. Nendel poliitikavaldkondadel on otsene või kaudne mõju kultuuripärandile ja samal ajal pakub kultuuripärand tõhusat potentsiaali nende valdkondade eesmärkide saavutamiseks. Seepärast peaks seda potentsiaali täielikult tunnustama ja arendama;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES TEGEMA NENDE VASTAVA PÄDEVUSE PIRES JA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET ASJAKOHASELT JÄRGIDES JÄRGMIST:

9. tunnustama kultuuripärandi olemuslikku väärtust ning ära kasutama kultuuri ja kultuuripärandi potentsiaali kui ühist strateegilist ressursi demokraatlikel, eetilistel, esteetilistel ja ökoloogilistel väärtustel põhineva ühiskonna arendamiseks, eelkõige kriisiolukorras;
10. tõhustama dialoogi kultuuripärandi sidusrühmadega, et määrata kindlaks ja viia ellu koordineeritud poliitika ja meetmed kultuuripärandi jätkusuutlikuks haldamiseks ja arendamiseks, samuti edendama koostööd rahvusvaheliste ja valitsustevaheliste organisatsioonidega, eelkõige Euroopa Nõukoguga;
11. võtma kasutusele kättesaadavad ressursid, et toetada, arendada ja edendada kultuuripärandit integreeritult, terviklikult, võttes arvesse selle kultuurilisi, majanduslikke, sotsiaalseid, keskkonna ja teadusega seotud komponente;
12. aitama kaasa kultuuripärandi integreerimisele riiklikesse ja Euroopa poliitikavaldkondadesse;
13. tegema kindlaks sünergiaid, mis on tekkinud ELi ja riikide muude kui kultuurivaldkonna poliitikate vahel, näiteks sellistes valdkondades nagu regionaalareng, ühtekuuluvus, põllumajandus, merendus, keskkond, energeetika ja kliimamuutused, turism, haridus, teadusuuringud ja innovatsioon, ning tuginema neile, eesmärgiga luua lisaväärtust;
14. parandama võimaluse korral juurdepääsu rahastamisele, kasutama täielikult ära avaliku ja erasektori jaoks kättesaadavad programmid ning julgustama investeringute tegemist kultuuripärandisse osana kohaliku ja piirkondliku arengu integreeritud strateegiast olemasolevate riiklike ja ELi programmide, samuti ELi struktuuri-fondide raames ning kooskõlas partnerluslepingutega;
15. toetama jätkuvalt Euroopa kultuuripärandi märgist käsitlevat Euroopa Liidu meedet⁽¹⁾;
16. jätkuvalt edendama kultuuripärandalast koolitust, tõstma üldsuse teadlikkust kultuuripärandi potentsiaalset seoses jätkusuutliku arenguga ja julgustama koostöös kodanikuühiskonnaga üldsuse, eelkõige laste ja noorte, kaasamist;
17. parandama kultuuripärandit puudutavate kvalitatiivsete tõendite ja kvantitatiivsete andmete kogumist ja analüüsi, sealhulgas statistikat;
18. soodustama digitaalsete kultuurialase infosisu rahastamist, arendamist ja levitamist ning kultuurilise ja haridusliku väärtusega innovatiivsete kultuuripärandiga seotud teenuste kättesaadavust ning edendama üldsuse juurdepääsu kõnealustele digitaalsete pärandi varadele ja teenustele, sealhulgas Europeana raames;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

19. edendama pikaajalisi kultuuripärandiga seotud poliitikamudeleid, mis põhinevad tõenditel ning lähtuvad ühiskonnast ja kodanikest;
20. edendama kultuuripärandi rolli jätkusuutlikus arengus, keskendudes linna- ja maaelu planeerimise, taasarendamise ja rehabilitatsiooniprojektidele;
21. toetama võrgustike ja partnerluste loomist kultuuripärandi ja muude poliitikavaldkondade vahel, kõikide asjaomaste valdkondade avaliku ja erasektori osaliste vahel ning valitsemise eri tasanditel;
22. kaaluma kultuuripärandi lisamist järgmisesse nõukogu kultuurivaldkonna töökavasse, mida rakendatakse alates 2015. aastast;
23. arendama koos asjakohaste sidusrühmadega piiriülest, piirkondade- ja riikidevahelist koostööd kultuuripärandi küsimustes;

⁽¹⁾ ELT L 303, 22.11.2011, lk 1.

24. edendama traditsioonilisi teadmisi ja oskusi, mis on vajalikud kultuuripärandi kaitsmiseks, jätkusuutlikuks haldamiseks ja arendamiseks ning mis tuleks anda edasi tulevastele põlvkondadele, et parandada inimkapitali ja tagada Euroopa kultuuriväärtuste jätkuv kaitsmine ja neile juurdepääs;
25. tegema rohkem koostööd seoses kultuuripärandi teadusuuringute kavaga ja suurendama toetust kultuuripärandiga seotud teadusuuringute algatustele ELi teadustegevuse ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020” raames, näiteks ühise kavandamise algatusele „Kultuuripärand ja muutuv maailm”;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

26. jätkama ELi kultuuripärandi majandusliku ja sotsiaalse mõju analüüsi ning aitama kaasa kultuuripärandile strateegilise lähenemisviisi väljakujundamisele;
 27. võtma strateegia „Euroopa 2020” läbivaatamisel arvesse kultuuripärandi rolli selle strateegia eesmärkide saavutamisel;
 28. võtma riigiabi eeskirjade kohaldamisel arvesse kultuuripärandi eripära;
 29. edendama liidu programmide raames rahastatud projektidest tulenevate heade tavade jagamist ja kasutamist, eesmärgiga tõhustada kultuuripärandi jätkusuutlikku kasutamist ja haldamist;
 30. toetama tõhusamalt ELi tasandil avaliku ja erasektori pärandiekspertide ja -spetsialistide ning kodanikuühiskonna organisatsioonide vahelise võrgustiku loomist ja vahendite ühiskasutamist.
-